

ЗАСОБИ МУЛЬТИМЕДІА У ФОРМУВАННІ МУЗИЧНО-ПЕДАГОГІЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

У статті визначається роль використання засобів мультимедіа у навчально-виховному процесі педагогічного ВНЗ, та охарактеризовані основні чинники, що впливають на сприйняття та засвоєння навчального матеріалу. Висвітлені можливості засобів мультимедіа у формуванні музично-педагогічної компетентності майбутніх педагогів дошкільних навчальних закладів.

Ключові слова: інформаційний підхід, мультимедійні технології, навчально-виховний процес, музичне навчання.

Постановка проблеми у загальному вигляді... Важливим для проблеми формування музично-педагогічної компетентності майбутніх педагогів дошкільної освіти – вихователів та музичних керівників дошкільних навчальних закладів стали концептуальні позиції інформаційного підходу, суть якого полягає в тому, що при вивченні будь-якого об'єкта, процесу чи явища в природі чи суспільстві перш за все, виявляються найхарактерніші для нього інформаційні аспекти.

Пізнавальні можливості інформаційного підходу у нашому дослідженні полягають у тому, що формування музично-педагогічної компетентності відбувається у контексті інформації, бо всі об'єкти, процеси є по суті інформаційними, оскільки пов'язані зі створенням, накопиченням, обміном, використанням інформації – відомостей та знань, задля здійснення музично-педагогічної комунікації. Інформаційна діяльність є невід'ємною складовою творчого процесу, одним із важливих обов'язкових елементів наукового дослідження будь-то огляд літератури з теми дослідження, спостереження, експеримент чи теоретичний умовивід, одним із основних засобів досягнення мети і завдань наукового дослідження, забезпечення достовірності його наукових положень, висновків і рекомендацій. Ця діяльність дає змогу дослідити об'єкти, процеси та явища з інформаційного погляду, виявити нові якості, важливі для розуміння їх сутності та можливих напрямів розвитку на основі знання загальних властивостей та закономірностей інформаційних процесів. Одним із шляхів реалізації цих цілей ми вважаємо створення інтегрованого професійно орієнтованого навчального середовища. Системоутворюючим фактором такого середовища є взаємодія студентів і викладачів в процесі оволодіння засобами інформаційних технологій. Інформаційні технології при цьому розглядаються як інтегруюче підґрунтя, яке забезпечує: інтеграцію знань, пов'язаних з професійною діяльністю майбутнього фахівця, які визначені різними навчальними програмами; підвищення якості навчання за допомогою більш повного використання доступної інформації; підвищення ефективності навчального процесу на основі його індивідуалізації та інтенсифікації; розробку перспективних методів, засобів і форм навчання з орієнтацією на розвиваючу, випереджальну і особистісно орієнтовану освіту; інтеграцію різних видів навчальної діяльності студентів (аудиторної, самостійної, пошукової, навчально-дослідницької) у рамках єдиної методології, заснованої на застосуванні інформаційних технологій; підготовку студентів до життєдіяльності в умовах інформаційного суспільства; підвищення професійної компетентності і конкурентноздатності майбутніх фахівців.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми...

Навчання з використанням мультимедійних засобів уперше здійснювалося у сфері виробництва для підвищення кваліфікації персоналу. Американські дослідники (Дж. Хартлі та ін.) дійшли висновку, що використання засобів мультимедійних технологій у процесі навчання дозволяє істотно підвищити показники змістового розуміння та запам'ятовування запропонованого матеріалу. Серед причин, частіше за інші, називали можливість синкретичного навчання (одночасно зорового та слухового сприйняття матеріалу), активну участь в управлінні поданням матеріалу, легке повернення до тих розділів, які потребують додаткового аналізу.

Сучасні дослідження психологів та педагогів (В. Беспалько, Б. Гершунський, М. Жалдак, М. Мерілл, Е. Носенко та ін.) переконують в необхідності залучення мультимедійних засобів до навчально-виховного процесу взагалі, так і в вищій школі зокрема. Вчені зазначають, що засоби мультимедіа в освіті можуть дати реальний ефект за обов'язкової умови – наявності чітко визначеної і обґрунтованої методології їхнього впровадження та функціонування. Мультимедіа є виключно корисною і плідною освітньою технологією завдяки притаманним їй якостями інтерактивності, гнучкості і інтеграції різних типів мультимедійної навчальної інформації, а також завдяки можливості враховувати індивідуальні особливості учнів і сприяти підвищенню їх мотивації.

Формулювання цілей статті... Мета даної статті полягає у висвітленні досвіду застосування засобів мультимедіа у формуванні музично-педагогічної компетентності майбутніх педагогів дошкільної освіти.

Виклад основного матеріалу дослідження... Мультимедіа (від англійських слів multi – багато і media – середовище) – це поєднання спеціальних апаратних засобів і програмного забезпечення, що дозволяє на якісно новому рівні сприймати, переробляти і надавати різноманітну інформацію: текстову, графічну, звукову, анімаційну, телевізійну тощо. Так, мультимедійні засоби навчання забезпечують різні види діяльності, що базуються на комплексному використанні різних типів інформаційних процесів у межах єдиного технічного комплексу.

Поняття “інформація” і “знання” не є тотожними: інформація – об’єктивна, знання – суб’єктивне. Інформація – це знання в комунікативній формі, засіб передавання (транспортування) знання. Вона є сировиною, напівфабрикатом, сурогатом знання. До базових принципів інформаційного забезпечення науки слід віднести: по-перше, принцип “обганяти, не здоганяючи”, згідно з яким дослідник одразу повинен переходити в інформаційному просторі на рівень найновітніших знань, минаючи застарілу інформацію; по-друге, принцип “випереджаючого інформаційного обслуговування”, за яким інформаційні служби повинні забезпечувати дослідника інформацією, що не була їм замовлена, але може бути використана для розв’язання проблем, котрі стоять на порядку денному. Широке застосування мультимедійних технологій здатне різко підвищити ефективність активних методів навчання для всіх форм організації навчального процесу: на етапі самостійної підготовки студентів, на лекціях, семінарських та практичних заняттях. Експериментально встановлено, що у ході усного викладення матеріалу за хвилину слухач сприймає і здатний обробити до однієї тисячі умовних одиниць інформації, а в разі “підключення” органів зору – до 100 тисяч таких одиниць. Тому очевидна висока ефективність використання в навчанні мультимедійних засобів, основа яких – зорове та слухове сприйняття матеріалу.

Основним технічним засобом мультимедійних технологій виступає комп’ютер, оснащений необхідним програмним забезпеченням і мультимедійним проектором. Використання Інтернет-технологій пов’язано з інтенсифікацією процесу навчання студентів. У дидактичному плані Інтернет складається з двох компонентів: форм телекомунікації, тобто комунікації завдяки Інтернет-технологій (електронна пошта, форум, відео-, веб-конференції тощо) та інформаційних ресурсів.

В процесі формування музично-педагогічної компетентності майбутніх педагогів дошкільної освіти-вихователів та музичних керівників Інтернет ресурси використовувались під час діагностики загальногромадянських якостей студентів (“Мотивація професійної діяльності” К.Замфір у модифікації А.Реана) [2]; психолого-педагогічних якостей майбутніх педагогів (“Диференційно-діагностичний опитувальник” Є.Клімова, “Методика виявлення комунікативних та організаторських здібностей (КОЗ-2)”) [3] шляхом використання он-лайн тестів.

Експериментальна методика формування музично-педагогічної компетентності майбутніх фахівців дошкільної освіти включала використання мультимедійних лекцій, відео-покази ситуацій під час практичних занять із подальшим застосуванням інтерактивних методів. З метою інтенсифікації процесу самостійної навчальної роботи у рекомендований список літератури для підготовки студентів до занять включалися окремі сайти для одержання інформації різного ґатунку – текстовий, аудіовізуальний матеріал за різною тематикою, в тому числі інсайт соціальної мережі “В Контакті”.

Також у процесі музичного навчання студентів використовувались Інтернет програми, що попередньо завантажувались на мобільні пристрої – планшети та телефони: програми “My Piano”, “Classic Metronom”, “Shazam”, “Викладач фортепіано” тощо.

Висновки... Мультимедійні засоби навчання є перспективним і високоефективним інструментом, що дозволяє надати інформації у більшому об’ємі, ніж традиційні джерела інформації і в тій послідовності, яка відповідає логіці пізнання і рівню сприйняття конкретного контингенту студентів. Вважаємо за необхідне у нашій подальшій роботі розробку спеціальних Інтернет програм за темами дисципліни “Теорія і методика музичного виховання дітей”.

Література

1. Освітні технології: [навч.-метод. посібн.] / [О. М. Пехота, А. З. Кіктенко, О. М. Любарська та ін.]; за ред. О. М. Пехоти. – К. : А.С.К., 2003. – 255 с.
2. <http://hr-test.org>. Новейшие зарубежные диагностики
3. <http://prof-diagnost.org>. Он-лайн тести для профессиональной диагностики.

Савченко Р.А.

Средства мультимедиа в формировании музыкально-педагогической компетентности будущих педагогов дошкольного образования

В статье определена роль использования средств мультимедиа в учебно-воспитательном процессе педагогического ВУЗа, и охарактеризованы основные факторы, влияющие на восприятие и усвоение учебного материала. Освещены возможности средств мультимедиа в формировании музыкально-педагогической компетентности будущих педагогов дошкольных образовательных учреждений.

Ключевые слова: *информационный подход, мультимедийные технологии, учебно-воспитательный процесс, музыкальное обучение.*

Savchenko R.A.

Multimedia in the educational process of the musical pedagogical competence of future kindergarten teacher and musical tutor formation

The article outlines the role of the using multimedia in the educational process of higher education, and describe the main factors that affect perception and learning. The known capabilities of multimedia in the educational process, the advantages and disadvantages of their application. In the process of forming musical pedagogical competence of future teachers of preschool education – educator sand musical leaders the Internet resources were used during diagnostics of civil qualities of students (“Motivation of professional activity” of K. Zamfirin A. Rean’s modification) [2]; psychology-pedagogical qualities of future teachers

("Differentially diagnostic questionnaire" E. Klimova, "Method of exposure of communicative and organizational capabilities (KOZ-2) [3] by a way by the use on-line of tests. The experimental method of forming of musical pedagogical competence of future specialists of preschool education included the using of multimedia lectures, videos-shows of situations, during the practical reading with subsequent application of interactive methods. With the purpose of intensification of process of independent work in there commended list of literature for preparation of students in employments separate sites joined for the receipt fin formation of different sort-text audiovisual material after a different subject, including social network of "VKontakti". Also in the process of musical studies of students used the Internet programs which was preliminary downloaded on mobile devices – plane-tables and telephones: programs "My Piano", "Classic Metronom", "Shazam", "Teacher of fortepiano" etc.

Key words: *informative approach, multimedia technology, educational-educateprocess, musical studies.*

Подано до редакції 01.04.2014.

УДК 378.016:78.071.2:37.091.39(043.3)

© 2014

Топчієва І.О.

ДІАЛОГ ЯК ЧИННИК ІНТЕРСУБ'ЄКТНОЇ ВЗАЄМОДІЇ: ВИКЛАДАЧ-СТУДЕНТ У ПРОЦЕСІ ДИРИГЕНТСЬКО-ХОРОВОЇ ПІДГОТОВКИ

У статті розглядається проблема застосування діалогу у диригентсько-хоровій підготовці майбутнього вчителя музики з метою формування готовності студента до конструювання атмосфери продуктивної співтворчості з хоровим колективом, активізації діалогічних взаємовідносин з хором на основі інтеграції процесів інформування та продуктивного обміну особистісно-мистецькими цінностями. Представлено алгоритм застосування методу діалогу, що спрямовує студента до самостійного просування у засвоєнні нових знань під час діалогічної взаємодії з педагогом.

Ключові слова: *майбутній вчитель музики, діалог, пошук, продуктивне мислення, досвід колективної творчості.*

Постановка проблеми у загальному вигляді... Посилена увага держави до підготовки майбутніх педагогів зумовлена підвищенням рівня вимог сучасного суспільства до професіонала, його здібності адаптуватися до вимог сьогодення, оскільки специфіка діяльності вчителя пов'язана з найважливішою функцією – підготовкою молодого покоління до активної діяльності у сфері матеріального та духовного життя. На думку В. Андрущенко сучасний вчитель має постати не тільки як «ретранслятор інформації, а організатор і координатор» педагогічних умов, які забезпечують цілеспрямоване становлення і творчий розвиток особистості [1].

У руслі означених вимог галузь мистецької освіти покликана забезпечити ефективну фахову підготовку майбутнього вчителя музики з урахуванням специфіки викладання диригентсько-хорових дисциплін, орієнтації на продуктивну співтворчість, створення оптимальних умов для саморозвитку і самовдосконалення студента на засадах принципу інтерсуб'єктної взаємодії, дотримання партнерсько-колегіальних взаємостосунків: викладач – студент.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми... Діалогічна природа навчання має давні традиції, його джерела знаходимо у сократівському методі пізнати самого себе, у концепції «філософії серця» Г.Сковороди, у принципі природовідповідності навчання Я.Коменського. У наукових дослідженнях Л.Виготського, Г.Костюка, Ж.Піаже, С.Рубінштейна та інших аналізуються психолого-педагогічні проблеми особистості у сфері провідного виду діяльності; розкриттю особливостей творчого мислення присвячені роботи О.Леонтьєва, А.Лука, В.Пушкіна, І.Розет, В.Хорева, О.Тихомирова та ін., дослідженню симбіозу інтелектуальних здібностей, творчих якостей і творчого мислення особистості присвятили увагу Д.Богоявленська, Я.Пономарьов, П.Торренс та ін. Квінтесенцією поглядів науковців є ідея про те, що для розуміння сфери власної свідомості особистість має «заглядати у самого себе» (за А.Лук), знаходитись у стані постійного діалогу як із власною сутністю так і з оточуючим навколишнім середовищем.

Теза про співробітництво, співдіяльність, співтворчість домінує у дослідженнях Е.Абдулліна, Л. Арчажнікової, В. Медушевського, О. Рудницької, Г.Падалки, О. Шевнюк, О. Щолокової та ін. Так, О. Шевнюк визначає як комунікативно-праксеологічний компонент педагогічної культури вчителя, О.Рудницька як «ядро професіоналізму вчителя», О. Щолокова як «уміння вербально інтерпретувати художні цінності, вміщені у творах мистецтва», В.Медушевський як «спрямованість на художнє спілкування і його центральний елемент – художнє сприйняття».

М.Бахтін і В.Біблер автори концепції діалогічної природи мистецтва, пропагують ідею «культурної особистості», акцентують увагу на важливості не готових знань, умінь та навичок, а на культурі формування, трансформації та перетворення знання, на «умінні змінювати й оновлювати уміння», на поглибленому засвоєнні діалогізму, як евристичного методу віднайдення «суті самої думки» [2].

Формулювання цілей статті... Мета даної статті полягає у розкритті специфіки застосування діалогу у умовах диригентсько-хорової підготовки майбутнього вчителя музики, до чого спонукає потреба у визначенні оптимальних шляхів формування творчої індивідуальності майбутнього керівника дитячих хорових колективів,